

Limburgsche Courant

ABONNEMENTSPRIJS:

10 CENT PER LOSSE NUMMERS.

5 CENT BIJ 100 OF MEER NUMMERS.

VERKIEZINGSBLAD

voor Limburg.

ADMINISTRATIE:
SITTARD, VOORSTAD 2.

Limburg, wordt gij nimmer vrij?

Blijheid—Vrijheid: Recht voor Allen!
Breek Uw boeien, arme slaaf.
Laat Uw ijz'ren kluisters vallen,
Blijf niet langer „Zoet en braaf”.

„Zoet en braaf”, zóó moet ge wezen:
Dan wordt gij het best gevild.
Uwe lamheid wordt geprezen
En Uw geld met vuur bemind.

Zoet versuikerd zijn de pillen,
Die men U te slikken geeft,
Met den fopspeen kan men stillen
't Kleintje, dat geen hersens heeft.

Ijdel zijn de groote woorden,
Die men U in de ooren blaast,
Zij, die uwe zuchten smoorden,
Vleiden: „Wij staan U het naast”.

Open de oogen bij het gloren
Van het Vrijheids-morgenlicht:
Wordt als nieuwe mensch herboren
Met den moed op 't aangezicht.

Slaven, rekt Uw moede leden!
Lang genoeg is er gestreden
Tegen dwang en dwing'landij. —

„Waarom zal ik zellef loopen?”
„Lust is slechts door last te koop”.

Limburg! wordt gij nimmer vrij?!

PEERKE DEN BELG.

komen dan dat men mij „beschuldigde” bij een buitenlandsch gezant te Brussel de gecrimineerde propaganda te hebben gemaakt. En daar ik inderdaad bij den Franschen gezant (bij wien in dien exceptioneele tijd de passen moesten worden gevisseerd) over het plebiscliet had gesproken, heb ik gaarne erkend, dit onderwerp te hebben aangeroerd in een gesprek, dat de heer Koolen in de Ite Kamer niet ten onrechte als een huiselijk praatje heeft betiteld en dat zeker niet den naam kan dragen van „propaganda”.

De R. K. Kamerclub, die men zeide dat het aldus uiting geven aan mijne sympathie voor het democratische stelsel van het plebiscliet, reden genoeg was om mij als lid te royeeren, motiveerde later hare uitspraak op grond van: door haar verkregen, boven twijfel verheven inlichtingen in verband met door mij zelf in haar midden afgelegde verklaringen.

Na mijne publicatie van het gesprek met den Franschen gezant heeft de heer Koolen erkend dat deze laatste bijvoeging moest vervallen.

Er blijven dus alleen over die, nog altijd geheime „boven twijfel verheven inlichtingen”. Ik kan slechts herhalen wat ik in de Kamer reeds meermalen verklaard heb: dat deze inlichtingen onjuist zijn, wijl ik de mij toegeschreven demarche inderdaad niet heb gedaan.

De oorsprong dier inlichtingen is mij nog altijd onbekend.

Wel weet ik daarentegen dat mij van zekere zijde met opzet demarches zijn toegeschreven, die nooit door mij zijn gedaan. En ook dat weken lang bij eene mij zeer bevriende familie te Brussel een wachtpost is uitgezet, blijkbaar om mijne eventuele gangen aldaar te bespieden.

Door wien? Met welk doel? Ik weet het niet. Wel weet ik dat het tevergeefs is geweest, want ik zat inmiddels rustig aan den oceaan.

burg waren bijeengekomen. In een ander lokaal met hen vergaderend werd ik door hen dringend uitgenoodigd niet heen te gaan en hen te blijven vertegenwoordigen. Van alle kanten ontving ik daarop schriftelijke verzoeken van dezelfde strekking: des anderen daags reeds had ik er al over de vijftig!

Natuurlijk heb ik aan dien wensch gevoel gegeven: de Kamerleden immers zijn afgevaardigden van de kiezers, niet van den kiezersbond, veel minder van diens leiders.

Ik wil hier met nadruk constateeren dat ik ten deze op een tweefl punten totaal verschil met den heer Nolens.

1° wat het wezen der Limburgsche quaestie zelve betreft,

2° wat aangaat de democratie of volksregering.

Wat de Limburgsche quaestie betreft hebben de heer Nolens en zyne satellieten, zoodra het vraagstuk ter sprake kwam, volkomen in strijd met de waarheid, naar buiten en naar binnen, den indruk trachten te wekken, alsof er in Limburg slechts één streven was, gericht op schechtheid aan Nederland. Door alle middelen werd aan de menigte ingeschrikt dat zij zóó en niet anders behoorden te denken. Daarom werd eene kunstmatige agitatie in het leven geroepen, waaraan allen, die maar eenige relatie hadden met de overheid, werden opgecommandeerd — velen gekomen tegen hun overtuiging in, gelijk verscheidenen mij hebben te kennen gegeven — doch bij het absolute gebrek aan politieke vrijheid, dat het openbare leven in Limburg kenmerkt, konden zij zich aan deze pressie niet onttrekken.

Voor de spontane en natuurlijke „Limburg bij Nederland” werden allerlei ambtenaren, politie en veldwachters gemobiliseerd; ten mijnen linze werd het stuk zes maal ter teekening aangeboden en... hoewel ik niet geteekend heb, noch een mijner huisgenooten, staát als ik goed ben in-

landsche bewind omver te werpen: tot 1839 bleven zij Belgisch en hadden hunne vertegenwoordigers in het Brusselsche parlement.

Groot was hunne teleurstelling en krachtig hun protest toen in 1839, tegen den zoo duidelijk geuiten volkswil in, het tractaat van Londen, onder Engelsche inspiratie, decreeteerde dat de Oostelijke helft van Limburg weder bij Holland werd gevoegd. — Gloeiende protesten werden uitgesproken door onze Limburgsche afgevaardigden in het Brusselsche parlement, door de raden van bijna alle Limburgsche gemeenten. Het mocht niets baten: wat het volk zelf wilde, had in die dagen geen belang!

Meer dan een halve eeuw lang is door Holland aan Limburg zyne „munitierij” ingepeperd. En nog in mijne college-jaren, was in Limburg de afkeer van Holland algemeen en werd ons als een hoogst begerlijk iets voorghouden de hoop dat nog eenmaal ons Limburg en Rijnland met België zouden vereenigd worden.

Eerst sedert een kwart eeuw is daarin langzamerhand kentering gekomen, sinds in het eerste „rechtsche” ministerie ook Limburgers tot de regeeringsmacht werden geroepen (Ruijs Sr. was toen minister van Justitie).

De geografische ligging en de economische ontwikkeling brengen Limburg in onmiddellijke aanraking in letterlijken en in figuurlijken zin met België en het Rijnland, veel meer dan met Nederland.

Ziedaar de werkelijkheid.

Is het nu zoo te verwonderen dat er in Limburg nog velen zijn, die aan de vroegere traditie getrouw, een terugkeer tot België

Het is zeer begrijpelijk dat de ingeboren Limburgsche bevolking over deze quaestie anders denkt dan de Hollandsche ambtenaren en degenen, die hun geheele prestige aan hun politieke positie in Holland ont-

omdat ik in ons Limburg liever een eigen, Limburgsche industrie tot ontwikkeling zag komen, wat de Staatsexploitatie uiteraard nooit worden zal.

Nog altijd zoude ik willen pleiten voor het verlenen van particuliere mijnconcessies, niet alleen in de Peel en het Noorden, maar zelfs in het tegenwoordige staatsmijnveld, speciaal ook te Vlodrop.

De overdreven staatsbemoeiing, o.a. de onbestemde vierkante invoering van de 45-urige werkweek heb ik noodlottig geacht: de wetgever is niet de aangewezen autoriteit, bekwaam en geschikt om hier regelend op te treden: de organisaties der bedrijven zullen dit heel wat beter doen in onderling overleg.

Reeds jaren geleden heb ik gepleit voor meer zelfbestuur — administratie door de burgerij zelve —, minder ambtenaren.

Geeft een en ander reeds groote bezuiniging — zonder welke de staat ten onder gaat — veel grooter besparing zou m.i. verkregen moeten worden door vermindering van het leger. Waar Duitschland's leger tot 100.000 is beperkt en het Engelsche niet veel grooter is en Frankrijk zijn diensttijd tot de helft van 1914 heeft teruggebracht, daar heeft het geen zin dat Nederland nog 'n leger van honderd-duizenden blijft uitrusten te meer nu voor het behoud der binnenslandsche rust en orde andere gewapende organisaties zijn gecreëerd. Daarom heb ik mijne stem niet kunnen geven aan de Dienstplichtwet, die het contingent, dat door het wetje Bomans tot de vroegere 13.000 man was teruggebracht, weer met de helft vermeerderde, en die tevens enkele tientallen miljoenen per jaar zal kosten.

Niet alleen omdat Nederland praktisch behoort verzevenlijkt te worden om zich zelve, maar ook omdat een deugdelijk financieel beheer zonder zeer groote zuinigheid niet meer mogelijk is.

Die zuinigheid, welke van boven tot on-

Lang genoeg is er gestreden
Tegen dwang en dwing'landij. —

„Waarom zal ik zelf loopen?”
„Lust is slechts door fast te koopen”.

Limburg! wordt gij nimmer vrij? —

PEERKE DEN BELG.

Aan de Limburgsche Kiezers.

Daar de verspreiding mijner tot U gerichte proclamatie niet overal in Limburg in voldoende mate heeft plaats gehad, wil ik nog even kort resumeeren, hoe ik ben geraakt buiten de officieele R. K. Staatspartij en waarin mijn politiek inzicht verschilt van dat der heeren Nolens c. s., die deze beheerschen.

Het is bekend dat tegen mij de actie is ingezet op grond mijner z.g.n. Belgische gezindheid.

Op Maria-Hemelvaartsdag 1919 werd door de R. K. Kiezersbond voor Limburg te Roermond eene vergadering belegd, waarin de heer Nolens eigenmachtig decreeteerde dat er voor mij in de Tweede Kamer, althans in de R. K. Kamerclub geen plaats meer was.

Propaganda te maken voor het democratische stelsel der volksstemming, een zich uitspreken van het betrokken volk zelf over de zoo belangrijke kwestie werd dus door den heer Nolens voldoende geacht om een politiek doodvonnis te ondergaan.

Ik merk hierbij op dat de heer Nolens het niet noodig heeft geroordeeld, alvorens zijn vonnis publiek uit te spreken, mij vooraf te hooren of gelegenheid tot verdediging te geven, zelfs niet zijne beschuldiging te precisieeren. Immers hoewel hij in Roermond zeide, straat en uur te kunnen noemen waar ik op 20 Juni 1919 te Brussel de door hem geïncrimineerde propaganda zou hebben gevoerd, is hij tot dusverre steeds in gebreke gebleven dit te doen, niettegenstaande mijn herhaald aandringen. Dat na de reeds openlijk uitgesproken veroordeeling, onder leiding van den heer Nolens de zaak in de clubvergadering zou worden „onderzocht” kon van zelf niets anders zijn dan een paskwiel. En ware het niet geweest dat ik zeer nieuwsgierig was om te vernemen wat men dan eigenlijk tegen mij uitspeelde, dan zoude ik zeer zeker den goeden raad hebben opgevolgd van mijn onvergetelijken raadsman den oud-minister Mr. Loeff om na het verwerpen van mijn voorstel tot het instellen van een onderzoek onder onpartijdige leiding, terstond te bedanken voor het lidmaatschap dier club.

Inmiddels ben ik niet meer te weten ge-

noeg oorsprong dier maatchtingen is mij nog altijd onbekend.

Wel weet ik daarentegen dat mij van zekere zijde met opzet démarches zijn toegeschreven, die nooit door mij zijn gedaan. En ook dat weken lang bij eene mij zeer bevriende familie te Brussel een wachtpost is uitgezet, blijkbaar om mijne eventuele gangen aldaar te bespieden.

Door wien? Met welk doel? Ik weet het niet. Wel weet ik dat het tevergeefs is geweest, want ik zat inmiddels rustig aan den oceaan.

Ik heb er reeds eerder op gewezen, dat: 1° zulk een démarche op bedoelden datum geen zin zou gehad hebben, wijl toen reeds een paar weken te voren was beslist dat er tusschen België en Nederland geen grenswijziging zoude plaats hebben, en

2° dat het denkbeeld eener volksstemming, en dus ook de propaganda daarvoor, m.i. niets onbehoorlijks bevatte en ik mij het volste recht reserveer om c. q. daarvoor te ijveren.

En wanneer ik dan ook het mij ten laste gelegde ontken, dan is dat niet om eene beschuldiging te ontgaan, die in mijne oogen niet eens eene beschuldiging is, maar omdat zij niet waar is.

Terwijl ik nog om gezondheidsredenen, aan zee zat en nog slechts bij geruchte had vernomen wat er gaande was, heb ik van het hoofdbestuur van den R.K. Kiezersbond voor Limburg een schrijven ontvangen, waarin gezegd werd dat ik in de gelegenheid werd gesteld mij te verdedigen tegen de beschuldiging van het te Brussel propaganda maken voor eene volksstemming.

Natuurlijk beantwoorde ik dit schrijven met de vraag, waarin die propaganda zou hebben bestaan: om zich te verdedigen dient men toch te weten waartegen men zich te verdedigen heeft.

In de bondsvergadering van 18 October 1919 noemde de bondsvoorzitter dit antwoord „ontwijkend en onbevredigend”, doch kon geen nadere precisieering der beschuldiging geven noch eenig bewijs. De Kamerclub had gesproken dat was genoeg!

Na mijne beantwoording en toelichting van verschillende vragen is toen de quaestie aangehouden.

In de volgende vergadering op 14 Februari 1920 — waartoe ik eveneens als tot die van October was opgeroepen — werd besloten geen debat toe te laten, terwijl het bestuur eene motie tegen mij geerd had. Zulks op voorstel van Dr. Poels, die beweerde, dat ik een jaar tijd had gehad om mij te verdedigen! (de quaestie was pas 6 maanden oud en de beschuldiging nog altijd niet gepreciseerd).

In die motie werd mij het vertrouwen opgezegd en tevens werd ik uitgepoodigd mijn mandaat neer te leggen.

Door een dertigtal der bijeengeroepenen werd deze motie aangenomen; anderen stemden tegen. Toen ik daarop de zaal verliet, werd ik gevolgd door ongeveer de helft der aanwezigen, die uit alle deelen van Lim-

burg overtuiging in, gelijk verscheidenen mij hebben te kennen gegeven — doch bij het absolute gebrek aan politieke vrijheid, dat het openbare leven in Limburg kenmerkt, konden zij zich aan deze pressie niet onttrekken.

Voor de spontane „Limburg bij Nederland” werden allerlei ambtenaren, politie en veldwachters gemobiliseerd; ten mijnen huize werd het stuk zes maal ter teekening aangeboden en... hoewel ik niet geteekend heb, noch een mijner huisgenooten, staat als ik goed ben in gelicht, mijn naam op de lijst.

De gehechtheid aan wettig gezag en orde werd voorgesteld als verknochtheid aan Nederland en Oranje, hoewel in werkelijkheid deze gevoelens hemelsbreed verschillen.

Waarheid is dat nog altijd een goed deel der Limburgsche bevolking voor Nederland niets of weinig voelt en een terugkeer tot België geenszins als een ramp zou beschouwd hebben.

En dat is zeer natuurlijk. Limburg staat nu eenmaal anders tegenover Nederland, dan de noordelijke provincies. Ethnologisch, historisch, geografisch en economisch behoort Limburg tot de zuidelijke, niet tot de noordelijke Nederlanden.

De bevolking is in hoërzaak van Keltische stam, slechts hier en daar met Germaansche elementen vermengd; precies zoo als in België en Frankrijk: geen wonder dat de Limburger zich daar zoo volkomen thuis gevoelt, wijl hij er zijn eigen délicatesse des sentimens, zijn eigen mentaliteit ontmoet, veel meer dan in Holland.

Historisch heeft ons gewest tot de republiek der Vereenigde Nederlanden niet behoord. Aan de politieke en religieuze revolutie der 16e eeuw heeft het niet deelgenomen. In de weinige plaatsen, die indertijd door de troepen der Oranje's werden veroverd en die bij de „generaliteitslanden” werden gevoegd met verlies van godsdienstvrijheid en van alle politieke rechten en confiscatie der kerkelijke goederen, was de ondervonden bejegening allerminst geschikt om sympathie voor het overheerschende land te wekken.

Vrijheid, gelijkheid, eenheid en orde werden hier eerst gebracht door de Fransche revolutie, toen tot groote vreugde der bevolking het geheele gewest als departement van de Beneden-Maas, voor het eerst sedert eeuwen een behoorlijk bestuur kreeg. Onze vaders waren niet van de trouwste onderdanen van den grooten Napoleon en groot was hun ontstemming, toen op het Weener-Congres van 1815 de Beneden-Maas en geheel de zuidelijke Nederlanden met Holland werden vereenigd onder de dynastie der Oranje's.

Geen wonder dat zij in 1830 met de overige Belgen naar de wapenen grepen om zich van het Hollandsche dwangrijk te bevrijden. En het gelukte, behalve te Maastrecht, waar een sterk bezinzen lag, slaagden onze Limburgsche voorvaders erin, met offering van goet en bloed, het Hol-

land vrij te maken van de Fransche dwangrijk, veel meer dan met Nederland.

Ziedaar de werkelijkheid.

Is het nu zoo te verwonderen dat er in Limburg nog veien zijn, die aan de vroegere traditie getrouw, een terugkeer tot België

zou wenschen? Het is zeer begrijpelijk dat de ingeboren Limburgsche bevolking over deze quaestie anders denkt dan de Hollandsche ambtenaren en degenen, die hun geheele prestige aan hun politieke positie in Holland ontleenen.

Zelfs separatistische neigingen behoeven volstrekt niet gepaard te gaan met antipathie tegen Holland, wanneer men zich maar losmaakt van de verouderde gedachte dat Holland op ons gewest een soort van eigendomsrecht zou bezitten.

Ziedaar de juiste voorstelling.

Eene voorstelling der zaken uit den verleden tijd, volmaakt verleden tijd, zoo gewit. Men kan over de opvatting onze vaders thans anders denken, zoo men wil, maar dat mag geen reden zijn om hen te negeren of te desavoueren.

Dat de heer Nolens en zijne onmiddellijke geestverwanten, die in de practijk meer tot het autocraatische stelsel neigen, hier lijnrecht tegenover staan, is zeer natuurlijk. De autocraat bekommert zich niet om te steunen het volk wenscht; naar zijn systeem toch heeft het volk niet te denken of te wenschen; het heeft zich geen opinie te vormen, het heeft slechts zijn leiders te volgen, zoo als een der in Limburg verschijnende bladen vrijmoediglijk dorst schrijven.

Hier gaapt een oud en hemelsbreed verschil.

Terwijl de democraat er angstvallig voor waakt, de meening van anderen te eerbiedigen en vooral niet zijn positie wil gebruiken, om aan anderen een meening op te dringen, waarvan zij niet geïndigd zijn, vindt de autocraat het de natuurlijkste zaak der wereld dat hij zijn eigen opinie als de eenige toelaatbare uitteeft en doordrijft; met anderen redeneeren is niet noodig: sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas.

Ook op economisch gebied verschil ik op menig punt van gevoelen met de heeren Nolens en Ruys.

Het tegenaan der industriele ontwikkeling van Limburg heb ik, 15 jaren geleden reeds vrijmoediglijk bestreden, toen ik met vele anderen ijverde voor het bevorderen van verkeerswegen en voor het verleen van mijn-concessies, terwijl de heeren Nolens en Ruys wisten te bewerken dat in de laatste 20 jaren geen steenkool-concessies meer werden verleend, en al het nog niet geconcedeerde mijnveld gereserveerd werd voor den Staat.

Tegen dit stelsel van Staatsexploitatie, vrijwel Staatsmonopolie, heb ik bezwaar gemaakt niet alleen omdat het zou bliken on-economisch te zijn, en wil beletten dat particulieren er winsten uit halen, doch geen winsten brengen in de Staatskas, maar ook

mijne stem niet kunnen geven aan de Dienstplichtwet, die het contingent, dat door het wetje Bomans tot de vroegere 13.000 man was teruggebracht, weer met de helft vermeerdeerde, en die tevens enkele tientallen miljoenen per jaar zal kosten.

Niet alleen omdat Nederland practisch behoort verzeenlijkt te worden om zich zelf, maar ook omdat een deugdelijk financieel beheer zonder zeer groote zuinigheid niet meer mogelijk is.

Die zuinigheid, welke van boven tot onder dient te worden gorgevoerd, wil men het budget herstellen, moet ook door het voorbeeld van bovenaf worden aangemoedigd, niet alleen door woorden, maar ook door daden: vandaar dat ik mijne stem niet heb kunnen geven aan de voorstellen om in dezen tijd de vergoeding aan de Kamerleden te verhoogen, en het grondwettelijk inkomen der Kroon te verduubelen.

Ik sta nog steeds op het standpunt der Katholieke beginselen, maar ik meen dat het niet genoeg is, in het program te spreken van bezuiniging en ontwapening, deze gedachten moeten ook in de practijk worden verzeenlijkt.

Ik heb gemeend een en ander hier eens duidelijk te moeten uiteenzetten: de kiezers hebben er recht op te weten hoe hunne eventuele vertegenwoordigers denken. — Aan HEN de beslissing of zij aan het beleid der heeren Nolens c. s. onvoorwaardelijk hun stem willen geven.

Enkele goede vrienden hebben mij geaden, niet opnieuw eene candidatuur te aangaan; anderen hebben met aandrang mij verzocht dit wel te doen, sommigen omdat zij vast besloten waren niet te stemmen op de lijst Nolens en toch Katholiek wenschten te stemmen.

De eersten gaven ten deele persoonlijke redenen op, ten deele pleitten zij voor de „eenheid” der Katholieke Staatspartij. Hun wil ik hier antwoorden dat ik, om persoonlijke redenen mij zeker veel liever aan het gewoel van den politieke strijd zou onttrekken: voor zijn genoegen hoeft men zich waarlijk op dien weg niet te begeven, vooral niet in mijne positie. Echter meen ik dat het publiek belang moet primeeren boven het particuliere.

En wat de eenheid betreft, door MIJ is die niet verbroken.

Overigens kan ik de eenheid niet als een zoo hoog goed beschouwen, dat men haar onvoorwaardelijk zou moeten behouden, ook als zij een keurslijf dreigt te worden, een dwangbuis mag ik misschien zeggen, dat alle politiek leven verstikt.

Het lijkt mij juist en wenschelijk dat de kiezers de vrijheid hebben om door het uitbrengen hunner stem te doen bliken van hunne politieke gezindheid, ook omtrent de onderdeelen van het staatsbeleid, waaromtrent binnen den boezem der partij verschil kan bestaan. Zoo slechts kan het evenredig kiesrecht tot zijn waarde komen.

HENRI VAN GROENENDAEL.

Sittard, 31 Mei 1922.